ఊసులాడే ఒక జాబిలటా!

నిషిగంధ

యదార్థ సంఘటనలకి నవలా రూపం - ఆసాంతం ఆకట్టుకునే సుమధుర స్నేహ బంధం

"...నా లోపల ఎవరో చప్పున ఇటు నుంచి అటు వైపు వెళ్ళిపోతూ
ఆనవాలుగా వదులుతారు ఇరవై యేళ్ళ నాటి జ్ఞాపకాల్ని..
నా గది అవతల ఎవరో నవ్వుని నొక్కి పట్టిన ధ్వని.. నీళ్ళని కలచినట్లు!
రోదసీలో.. చీకటిలో.. అంతర్హిత సంగీతం తాలూకు శృతి చుట్టుకొన్నట్లు
మంచూ మసక వెన్నెలా కలిసిన శీతాకాలపు రాత్రి గుండెలమీద
మరకలా పడుతుంది.. నా నిట్టూర్పు ఏకాంతం మీద నా తీర్పు..
ఎందుకు రాస్తున్నావంటే ఏం చెప్పను? ఎవరికి చెప్పనిప్పుడు??
గోడమీద బల్లి విసుగ్గా వెళ్ళిపోయింది.. ఫెరన్ మొక్క నిద్రపోయింది..
ఆకాశం నక్షత్రాల్ని జారవిడిచి అంత ఎత్తుకు ఎగిరిపోయింది..
నా చుట్టూ ఉన్న తెరలు జారిపోయాయి.. నాకు నిజంగా మెలకువ వచ్చింది!
....."

(తిలక్ 'నేను కాని నేను')

మాజేరు,

జూన్ 22, 1985

వంశీ గారికి,

నా చేతివ్రాతోనే అడ్రెస్ ఉన్న ఉత్తరాన్ని చించుతుంటే చేతులు వణకలేదు కానీ మనసు కాస్తంత ఉద్విగ్నతకు గురైన మాట మాత్రం నిజం! మీ ఆటోగ్రాఫ్ ఇస్తూ మీరు 'షి' కాదు 'హి' అన్న విషయం కూడా చెప్పినప్పుడు మనసేదో సందిగ్ధావస్థలో పడిపోయింది.. కారణం ఇదీ అని చెప్పలేను కానీ బాగా దగ్గర అనుకున్న వ్యక్తి హఠాత్తుగా దూరం జరిగినట్లు అనిపించింది.. అదీ కొంచెంసేపే! నేను ఇష్టపడింది మీ సాహిత్యాన్ని కదా.. మీరెవరైందీ తెలుయటం వలన దాని విలువ, నా ఇష్టం ఏదీ తగ్గదు.

నాకెందుకో అబ్బాయిలు సమాజాభ్యుదయం, విప్లవభావాలు ఉన్న కవితలు రాస్తారని అనిపిస్తుంది.. కానీ మీరు దాన్ని అసత్యం

చేశారు.. మీరు చాలా సెంటిమెంటల్ గా రాస్తారు.. 'మనసు ప్రాంగణం', 'వెన్నెల తునకలు', 'ప్రతిస్పందనల శీతలపవనం' ఇలాంటి అద్భుతమైన పదాలు అసలు ఎలా సృష్టించగలరో!

నా చేతివ్రాత మీద మీ కామెంట్‌కి తెలీకుండానే నవ్వొచ్చింది.. మరి అది కాంప్లిమెంటో కాదో, నేను మీకు థాంక్స్ చెప్పాలో అక్కర్లేదో!? ఇంతకీ మీరు గ్రాఫాలజీలో కూడా నిష్ణాతులు కాదు కదా!

నా పేరు బావుందన్నారు.. ఆ క్రెడిట్ మా నాన్నగారికి దక్కాలి.. ఎందుకంటే అది ఆయన పెట్టిన పేరు.. అసలు శరత్ సాహిత్యంలో పూర్తిగా మునిగిపోయి నాకు 'సురమ' అని పెట్టాలనుకున్నారు.. కానీ అమ్మ ససేమిరా అనేసరికి ఈ పేరు పెట్టారంట!

Thank you so much for your autograph!

కార్తీక

***

హైదరాబాదు,

జూన్ 29, 1985

కార్తీక గారూ,

మీ ఉత్తరం చూడగానే కలిగిన రిలీఫ్ అంతా ఇంతా కాదు.. మీ రిప్లై రావటం ఆల్మోస్ట్ నెల అయిపోయేసరికి మీరు అభిమాని 'ప్రభాత' కి కానీ 'వంశీ' కి కాదనిపించింది.. నా అంచనాను తప్పు చేసినందుకు చాలా ఆనందంగా ఉంది.

అంటే మీ ఉద్దేశ్యంలో అబ్బాయిలు సున్నిత విషయాలు తమ రచనల్లో ప్రస్తావించరంటారా!! అయ్యో, ఈ మాట తిలక్, కృష్ణశాస్త్రిలు, అంతెందుకు మీ నాన్నగారు అంత అభిమానించే శరత్ గానీ విన్నారంటే మిమ్మల్ని ఏ మాత్రం క్షమించరు!

ఇంతకీ మీ నాన్నగారి గురించి మీరు చెప్పింది వింటుంటే మీ ఇల్లే ఒక సాహితీవనంలా అనిపిస్తుంది! నిజమే కదూ!?

ఉంటాను..

వంశీ

***

మాజేరు,

జులై 10, 1985

వంశీ గారికి, అంతా కుశలమే కదూ..

నాకెందుకో ఇంకా నమ్మశక్యంగా లేదు, నా అభిమాన రచయితతో ఇలా ఇన్నిసార్లు మాట్లాడుతున్నానంటే! Thanks for your time!

అసలు మీకో సంగతి చెప్పాలి.. నేను తిలక్, కృష్ణశాస్త్రి, చలం లాంటి పెద్దవాళ్ళ పేర్లు వినడమే కానీ వారి రచనలేవీ చదవలేదు.. వార పత్రికలు, ఒకటో రెండో నవలలు తప్ప నాకు పుస్తకాలతో పెద్ద పరిచయం లేదు.. అందుకే చదువుతూనే అర్ధం అవుతూ, మనసుకు హత్తుకుపోయే మీ రచనలంటే ప్రత్యేక అభిమానం.. సో, మీరు ‘సాహితీవనం‘ అనుకునే మా ఇంట్లో అసలైన సాహితీ ప్రియులు మా నాన్నగారే! ఆయన చేతిలో ఎప్పుడు చూసినా ఏదో ఒక పుస్తకం ఉండేది.. అమ్మకి అసలు పుస్తకాలంటే పడేది కాదు.. అదొక కారణమో లేక చదువు వలనో నేను కూడా వాటి వైపు మళ్ళలేదు.. కానీ మీ పరిచయంతో ఇప్పుడిప్పుడే బాగా అనిపిస్తుంది నేను చదవాల్సింది మహాసముద్రమని.. ఏవైనా మంచి పుస్తకాలు రికమెండ్ చేయండి, ప్లీజ్.

పోయినసారి కొంచెం లేట్‌గా రిప్లై రాసి మిమ్మల్ని టెన్షన్ పెట్టినందుకు సారీ.. అసలు సంగతి ఏంటంటే, వేసవి సెలవల తర్వాత స్కూల్లో ఒక నెల వరకూ చాలా పనులు ఉంటాయి, మార్కుల బట్టి పిల్లల్ని సెక్షన్స్ లో వేయడం, టైమ్ టేబుల్స్ ప్రిపేర్ చేయడం లాంటివన్న మాట.. అసలు నేను మీకు చెప్పనేలేదు, నేనొక స్కూల్‌టీచర్ ని.. మా ఊరి పక్కన ఆరు కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న వెంకటాపురం హైస్కూల్లో టీచర్‌గా చేస్తున్నాను.. ఆ ఊరి నించి మా ఊరికి డైరెక్ట్ బస్ ఉన్నా ఒక్కోసారి ఇంటికొచ్చేసరికి లేట్ అయిపోతుంది. ఇలా మీకు రాస్తూనే ఉన్నానా అప్పుడే కళ్ళ నిండా నిద్ర కూరుకు వస్తుంది చూడండి!! అంటే ఏదో బలవంతంగా తప్పదన్నట్లు రాస్తున్నానేమో అనుకోవద్దు.. ఈ మధ్య నేను ఇష్టంగా చేస్తున్న పని మీకు రాసే ఈ నాలుగు లైన్లే!! ఇంకా ఎస్సైన్‌మెంట్స్ దిద్దుకోవాలి.. అందుకే ఇప్పటికి సెలవు..

కార్తీక

***

హైదరాబాద్,

జులై 18, 1985

కార్తీక గారూ,

ఇక్కడ అంతా కుశలమే.. మీరు ఎలా ఉన్నారు?

నిజంగానే మీరు నాకు కొంచెం షాక్ ఇచ్చారు, ఇప్పటి వరకూ పెద్దగా ఏమీ చదవలేదని చెప్పి! కానీ ఏదన్నా పని చేయాలంటే కేవలం మన ఆశక్తే కాదు దానికి పరిస్థితులు కూడా తోడవ్వాలి.. సంతోషం, ఇప్పటికన్నా నిర్ణయం తీసుకున్నారు చదవటం మొదలు పెట్టాలని :-) మీరు బుక్స్ రికమెండ్ చేయమన్నారు సరే నాకైతే ఎక్కడి నించి, ఎవరితో మొదలుపెట్టమనాలో అర్ధం కావటం లేదు.. రవీంద్రుని గీతాంజలి, నండూరి ఎంకి, కృష్ణశాస్త్రి ఊర్వశి, చలం శశిరేఖ ఎవరితో మొదలుపెడతారనేది మీ ఇష్టం.. కానీ అందర్నీ పలకరిస్తానని మాత్రం మాట ఇవ్వండి.. మధ్య మధ్య తిలక్, వాసిరెడ్డి, గోపీచంద్ ఏమంటున్నారో కూడా చదవండి.

అయితే మీరు ‘పంతులమ్మ‘ అన్నమాట :-) ఇంతకీ మీరు సినిమాలు చూస్తారా? నాకు ‘పంతులమ్మ‘ లో ‘మానసవీణ మధుగీతం‘ పాటంటే ప్రాణం.. రేడియోలో ఆ పాట వస్తుంటే ఇంట్లో ఎంత గొడవగా ఉన్నా నా చెవులు మాత్రం రేడియోకే అతుక్కుపోతాయి.. ఇంట్లో ఉండేది నలుగురం; నేను, రాధిక, ఆదిత్య, గౌతమ్.. ఆదిత్యకి నాలుగేళ్ళు, గౌతమ్‌కి రెండు.. నేను వీళ్ళతో కలిస్తే ఆ ఇద్దరి కంటే ఎక్కువ అల్లరి చేస్తానని రాధిక అంటుంది.. అందుకే పాటలంటే ప్రాణమైనా వాటిని ప్రశాంతంగా వినేది రాత్రికి

మాత్రమే!

ప్రశాంతతత అంటే గుర్తొచ్చింది, మీ ఊరు ఎలా ఉంటుంది? నేను పుట్టి పెరిగింది ఇక్కడే సిటీలో, గుంటూరు దగ్గర చుట్టాలున్నారు కానీ వాళ్ళ ఇళ్ళకెళ్ళి ఎక్కువరోజులుంది లేదు. నాకు ఒక అక్క, తమ్ముడు.. ఎప్పుడూ ఎవరో ఒకళ్ళకి పరీక్షలు ఉండేవి.. నాన్నగారు మమ్మల్ని ఎక్కడికి పంపేవాళ్ళు కాదు.. వెళితే అందరం కలిసే! అందుకే మా ప్రయాణాలన్నీ రెండు మూడు రోజులే! రాధిక వాళ్ళది నెల్లూరు దగ్గర ఊరే కానీ ఆ వాతావరణాన్ని పూర్తిగా ఆస్వాదించింది లేదు.. అలా పల్లెటూళ్ళతో నా అనుబంధం చాలా తక్కువ.. సిటీల్లో లభించే సౌకర్యాలు లేకుండా ఉండటం చాలా కష్టమనిపిస్తుంది నాకు.

సరే మరి సెలవు..

వంశీ

***

మాజేరు,

జులై 21, 1985

వంశీ గారూ,

అయితే మీది చక్కని చిన్న సంసారం అన్న మాట.. ఆదిత్య, గౌతమ్ ఎంత చక్కని పేర్లు! నాకనిపిస్తుంది ఇవి ఏ జెనరేషన్‌కి అయినా సూట్ అయ్యే పేర్లని.. మీరు రాధిక గారి గురించి ఏమీ చెప్పనేలేదు!? వచ్చే ఉత్తరంలో ఆశించవచ్చా? మీరు రాసింది చూస్తుంటే మీ పేరెంట్స్ చదువుకి చాలా importance ఇచ్చేవారనుకుంటాను! అలా అయితే మీరు ముగ్గురూ పెద్ద డిగ్రీలే సంపాదించి వుంటారు.

మా ఊరి గురించి అడిగారు కదా.. కృష్ణాజిల్లా దివిసీమలో దివిని మరిపించేలా ఉండే చిన్న పల్లెటూరు.. అప్పటివరకూ కుదురుగా ఉన్న జుట్టు ముడిలోంచి ఒక్కసారిగా జారి, కురులు గాలి అల్లరికి సిగ్గుతో మెలికలు తిరిగినట్లుండే కృష్ణమ్మ పాయలు.. గోదావరిలో గంభీరం పాలు ఎక్కువైతే కృష్ణమ్మకి చిలిపితనం ఎక్కువ.. అందుకేనేమో చిన్న చిన్న పాయలు కూడా గల గలా నవ్వుతూనే ఉంటాయి! అసలు ఊరు మెయిన్ రోడ్ నించి ఒక 4 కిలోమీటర్లు లోపలికి ఉంటుంది.. దారంతా అసలు సిసలు అందం మాదేనన్నట్లు వయ్యారాలు పోయే వరి చేలు.. ఊళ్ళోకి వెళ్తూనే చెరువు, చెరువు గట్టునే ఏవో యోగాసనాలు నేర్చుకుంటున్నట్లు వంపులు తిరిగిన కొబ్బరి చెట్లు..

అక్కడికి కాస్త దూరంలోనే మంచినీళ్ళ బావి.. అక్కడే మీకు మొదటి పలకరింపులు, ప్రశ్నార్థకాలు ఎదురవుతాయి.. బావికి ఎదురుగా ఎవరిదో స్మృత్యర్థం అంటూ పెయింట్ వెలిసిపోయి, పెచ్చులూడిపోయిన గోడలు, ఫ్రెష్‌గా అంటించిన సినిమా పోస్టర్లతో ఊరి బస్‌స్టాప్.. దాని పక్కనే వీరాస్వామి బడ్డీ, సైకిల్ కొట్టు.. ఒక పాతిక అడుగులు వేయగానే ఊరి పెద్దలా హుందాగా పలకరించే మర్రిచెట్టు ఊరి మధ్యగా! కనుచూపుమేరలో కనిపించే ఆంజనేయస్వామి గుడిలోంచి ఉన్నట్టుండి వినిపించే గంటలు.. అక్కడ నించే పింగళివారి వీధి, చావా వారి సందు, మాల పల్లె ఇలా వీధులు వీధులుగా ఊరు విడిపోతుంది.. పట్టుమని 1000 మంది కూడా ఉండరేమో

ప్రతీవాళ్ళూ ప్రతీవారికీ తెలుసు!!

పొద్దున్నే అయితే పొలానికి బయలుదేరిన ఎద్దుల మెడలలోని మువ్వల శబ్దాలు.. నడుము ఈ వైపు నించి ఆ వైపుకి నీటి బిందెల్ని మార్చుకుంటూ పల్లె పడుచులు.. సాయంత్రానికి ఇంటికి బయలుదేరిన గోవుల మంద కాలిగిట్టల వల్ల రేగే గోధూళి.. రోడ్డు పక్కన నడిచే పొలంకూలీల చెవులను అదరగొట్టే హారన్‌తో ఊర్లోకొచ్చే ఎర్రబస్సు.. ఇంటిముందు ఎత్తరుగులూ, వెనక దొడ్లో ముద్దబంతులూ, కనకాంబరాలూ.. ఇవీ సాధారణంగా కనిపించే దృశ్యాలు..

మీరు మాఊరి గురించి ఏ వివరాలు అడిగారో నాకు తెలీదు కానీ నేనిదంతా వర్ణించేశాను.. నిజంగా మీలాంటి వాళ్ళు బయటనించి వచ్చినప్పుడు ఇదంతా కనబడుతుందో లేదో తెలీదు కానీ నేను మాఊరు గురించి తలచుకున్న ప్రతీసారీ నా మనసు అనుభవించే సౌందర్యం ఇది!

ఏం పుస్తకాలు చదవమంటారూ అని అడిగేశాను కానీ తర్వాత నుంచి ఒకటే టెన్షన్ ఎక్కడా శ్రీనాథుడు, కాళిదాసుల పేర్లు చెప్తారోనని.. వారిని చదివే జ్ఞానం నాకింకా రాలేదు.. మీరు చెప్పిన పేర్లు చూడగానే కాస్త ఊపిరి పీల్చుకున్నా! ఈ శనివారం బందరు వెళ్ళి తెచ్చుకోవాలనుకుంటున్నాను.. గబాగబా బోల్డన్ని పుస్తకాలు చదివేసి మీలా గొప్పగా రాసేయాలనుంది.. సరదాకి అంటున్నా.. కానీ మీ అంత కాకపోయినా ఎప్పుడో ఏదో రాయాలనుంది.. మొన్న మీ 'కవితల నెగళ్ళు' మళ్ళీ చదువుతుంటే ఒక డౌట్ వచ్చింది..

"నీ జ్ఞాపకాల చినుకులలో తడిసిన
నా ఊహల విహంగాలు
ఈ కవితల నెగళ్ళ చెంత
చలి కాచుకుంటున్నాయి... నేస్తం..!"

ఇంత మంచి కవితలు రాయడానికి మీకు inspiration ఎవరు/ఏమిటి? అసలు ఏ inspiration లేకుండా రాయడం సాధ్యమేనా?

ఇక ఇక్కడితో ఆపాల్సివచ్చేట్లు ఉంది.. అంటే మళ్ళీ నేను నిద్ర మత్తులో రాస్తున్నాననుకునేరు! పక్క వాళ్ళ ఇంట్లో పెళ్ళి జరుగుతోంది.. ఆ వాయిద్యాల హోరుకి తల పగిలిపోయేట్లు ఉంది.. పొద్దున్నే ఇదే మోతతో మంచి నిద్ర నించి లేపేసారు.. ఇప్పుడు అర్ధరాత్రి దాటుతున్నా ఆపేట్లు లేరు.. అయినా ఈ పెళ్ళిళ్ళలో ఎందుకో ఇంత హడావిడి చేస్తారు!! ఏమి సాధించామని ఇంత హంగామా చేసి లోకానికంతా చాటింపు వేస్తారో అర్థం కాదు.. ఒక అర్థంపర్థం లేని తంతుకి రోజుల తరబడి హడావిడి!!
మీ రాధిక గారిని అడిగినట్లు చెప్పండి.
కార్తీక

***

హైదరాబాద్,

జులై 28, 1985

కార్తీకా,

మీ ఉత్తరం చదువుతూ నేనూ మీ ఊరంతా తిరిగొచ్చేసాను! మీమీద కాస్త జెలసీగా కూడా ఉంది అంత చక్కని ప్రదేశంలో ఉంటున్నందుకు! రాధిక అంటుంది 'ఒక వారం రోజులు వెళ్ళి ఉందాము అక్కడ' అని!

మా పిడుగుల పేర్ల గురించి మీరు చెప్పింది విని రాధిక హేపీగా ఫీల్ అయింది.. తన సెలక్షనే అవి! తన గురించి చెప్పమన్నారు.. హైస్కూల్ వరకూ చదివింది.. మా ముగ్గురి బాగోగులూ చూసుకుంటుంది :-)

పెద్ద డిగ్రీలు అంటే అంత పెద్దవేమీ కాదు కానీ ముగ్గురం ప్రొఫెషనల్ కోర్సులే చదివాము.. నేను వరంగల్‌లో ఇంజనీరింగ్ చదివి ఇక్కడే పబ్లిక్ సెక్టార్ కంపెనీలో పని చేస్తున్నా.. మా అమ్మ ఎప్పుడూ అనేది "మేము మీకిచ్చే ఆస్తి ఈ చదువులే.. ఎంత చదువుకుంటే అంత సుఖపడతారు" అని! ఒకరికంటే ఒకరం ఎక్కువ ఆస్తి సంపాదించుకోవాలన్నట్టు శ్రద్ధగా చదివేవాళ్ళం :-)

మీరు అడిగారు నా రచనలకి ఏదన్నా inspiration ఉందా అని.. ఏ ఆర్టిస్ట్‌ని అయినా చుట్టూ కనిపించే సౌందర్యం, ఆనందం, దిగులు, బాధ ఇంక మనసులో కదలాడే ఆశలు, ఆవేశాలే ప్రభావితం చేస్తాయని అనుకుంటాను.. తిలక్ అంటాడు, "ఈ కాలంలో బ్రతుకు.. ఈ ప్రపంచాన్ని ప్రతిఫలించు.. ఇంటికున్న కిటికీలన్నీ తెరచి అన్ని పవనాల్నీ ఆహ్వానించు.. నువ్వు చెప్పేదేమైనా నీదై ఉండాలి.. నీలోంచి రావాలి" అని! ఒక్క రాయడమే కాదు మనం ఇష్టపడి చేసే ఏ పనైనా ఎలాంటి inhibitions లేకుండా మనసు నుంచి రావాలి.. అప్పుడే దానికి ఒకరకమైన శక్తి వస్తుంది.. నలుగురిని తాకుతుంది!

ఇంకో విషయం మిమ్మల్ని అడగొచ్చో లేదో తెలీదు.. మీ ఉత్తరం చదువుతుంటే మీకు పెళ్ళి మీద సదుద్దేశ్యం లేనట్లు అనిపిస్తుంది.. దీనికి మీవైపు నుంచి బలమైన కారణాలు ఉండే ఉంటాయి.. కానీ మీ అయిష్టం కేవలం పెళ్ళిళ్ళలో జరిగే తంతు మీదా లేకా మొత్తంగా ఆ బంధం మీదా?? అంతకు ముందు ఉత్తరం చదువుతున్నప్పుడు కూడా మీ పేరెంట్స్ గురించి చెప్తూ 'ఆయన చేతిలో ఎప్పుడు చూసినా ఏదో ఒక పుస్తకం ఉండేది.. అమ్మకి అసలు పుస్తకాలంటే పడేది కాదు' అంటూ మీరు అన్న మాటల్లో ఏదో అపశృతి వినిపించింది.. 'ఉండేది' 'పడేది కాదు' అంటున్నారు వాళ్ళ అలవాట్లలో మార్పు వచ్చిందా లేక...???

ఈ ప్రశ్నలతో ఇప్పటికి మిమ్మల్ని వదిలేస్తున్నాను..
వంశీ

***

(తరువాయి భాగం వచ్చే సంచికలో..)